

«суверенітет нації». Ці три уособлення суверенітету, разом з тим, в сучасних умовах розвиваються синхронно, взаємообумовлюючи та взаємостримуючи одне одного.

Суверенітет держави є генетично першим у зазначений тріаді. Ідея суверенітету народу виникла як антитеза абсолютній владі монарха. В її основі – протиставлення правителя та підвладних. Ідея суверенітету нації є соціально-примирювальною, вона об'єднує можновладців та народ в єдине ціле [5].

Таким чином, в умовах трансформації реалізації державного суверенітету науковці вимушені шукати нові підходи до його розуміння. А поки такий пошук триває, в Європейському Союзі реалізується концепція «спільного» суверенітету, згідно з якою формальний суверенітет зберігається за державами-членами, а фактичний значною мірою реалізується національними урядами та інститутами ЄС спільно, що відповідає принципам лояльного співробітництва, субсидіарності і пропорційності, які характеризують сьогодні відносини між Євросоюзом і державами – членами [6, с.115]. Проте, недостатня збалансованість зовнішньополітичного і зовнішньоекономічного курсу є чинником, що негативно впливає на міжнародну позицію держави, внаслідок чого вона може втратити міжнародно-політичні можливості реалізації свого суверенітету.

Список бібліографічних посилань

1. Глобалізація і безпека розвитку : монографія / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін. ; кер. авт. кол. і наук. ред. О. Г. Білорус. Київ : КНЕУ, 2001. 733 с.
2. Шемшученко Ю. С. Проблема державного суверенітету як предмет наукових досліджень. *Вісник національної академії наук*. 2011. № 6. С. 3–16.
3. Троян І. Державний суверенітет як політологічна категорія: сутність, характеристики, особливості трансформації. *Українська національна ідея реалії та перспективи розвитку*. 2010. Вип. 10. С. 130–136.
4. Андрусак Т. Теорія держави і права : навч. посіб. / Фонд сприяння розвитку укр. правов. думки та пропаганди державниц. традицій «Право для України». Львів : Фонд «Право для України», 1997. 198 с.
5. Кельман М. Загальна теорія держави і права : підруч. для вузів. Київ : Кондор, 2006. 475 с.
6. Яковюк І. В. Правові основи європейської інтеграції та її вплив на державно-правовий розвиток України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01; 12.00.11. Харків, 2013. 474 с.

Одержано 24.10. 2018

УДК 349.2:331.101

Вадим Вікторович БЕЗУСИЙ,

кандидат юридичних наук,

начальник відділу кадрового забезпечення

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ

Праця є необхідною умовою життя людини і суспільства. Саме тому реальне здійснення права на працю є одним з основних пріоритетів соціальної, правової держави. Україна проголосивши себе такою державою закріпила у власній конституції право кожного на працю та зобов'язалася створювати умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантувати рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовувати програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб.

Для реалізації цих конституційних норм в країні діє система забезпечення зайнятості населення, яка базується на доволі розгалуженому законодавстві, що включає великий масив нормативно-правових актів різних рівнів. Основними актами у цій сфері є Кодекс законів про працю України та Закон України «Про зайнятість населення» від 5 липня 2012 р. № 5067-VI.

Як справедливо відзначив К.Ю. Мельник Кодекс законів про працю України детально не регламентує відносини зайнятості та працевлаштування, хоча і включає главу III-A «Забезпечення зайнятості вивільнюваних працівників», яка нині містить дві статті, зокрема

ст. 49-4 «Зайнятість населення». Частина 1 ст. 49-4 Кодексу законів про працю України містить відсылку на норму, що зайнятість суспільно корисною працею осіб, які припинили трудові відносини з підстав, передбачених цим Кодексом, при неможливості їх самостійного працевлаштування, забезпечується відповідно до Закону України «Про зайнятість населення». Інші положення зазначеної статті стосуються заходів, пов'язаних із забезпеченням права на працю вивільнюваних працівників. З огляду на це вчений пропонує відповідним чином змінити назву статті [1, с. 8].

Закон України «Про зайнятість населення» від 5 липня 2012 р. № 5067-VI слід визнати комплексним нормативно-правовим актом, який повноцінно регулює питання зайнятості та працевлаштування. Складається Закон з одинадцяти розділів та п'ятдесяти трьох статей: розділ I «Загальні положення»; розділ II «Державна політика у сфері зайнятості населення»; розділ III «Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції»; розділ IV «Сприяння зайнятості населення»; розділ V «Професійна орієнтація та професійне навчання»; розділ VI «Послуги з посередництва у працевлаштуванні»; розділ VII «Застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні»; розділ VIII «Безробіття»; розділ IX «Соціальний діалог на ринку праці»; розділ X «Контроль і відповідальність у сфері зайнятості населення»; розділ XI «Прикінцеві та перехідні положення».

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про зайнятість населення» зайнятість – не заборонена законодавством діяльність осіб, пов'язана із задоволенням їх особистих та суспільних потреб з метою одержання доходу (заробітної плати) у грошовій або іншій формі, а також діяльність членів однієї сім'ї, які здійснюють господарську діяльність або працюють у суб'єктів господарювання, заснованих на їх власності, у тому числі безоплатно; працевлаштування – комплекс правових, економічних та організаційних заходів, спрямованих на забезпечення реалізації права особи на працю [2].

Виходячи із законодавчого визначення поняття «зайнятість» можна зробити висновок про те, що зайнятість як правова категорія охоплює усі форми трудової діяльності, які не суперечать законодавству, включаючи діяльність на умовах трудового договору, самостійну зайнятість, службу в Збройних Силах України, органах внутрішніх справ тощо. Працевлаштування ж є певним засобом забезпечення зайнятості. Так, відносини працевлаштування виникають у результаті пошуку людиною роботи.

Відзначимо, що Закон України «Про зайнятість населення» від 5 липня 2012 р. № 5067-VI прийшов на зміну Закону України «Про зайнятість населення» від 1 березня 1991 р. № 803-XII [3]. У порівнянні з попереднім чинний Закон України «Про зайнятість населення» увів багато новацій. Зокрема, нормативно закріпив таке явище як масове вивільнення та гарантії пов'язані з ним. Так, відповідно до 48 Закону України «Про зайнятість населення» від 5 липня 2012 р. № 5067-VI масовим вивільненням з ініціативи роботодавця (крім випадку ліквідації юридичної особи) є одноразове або протягом: 1) одного місяця: вивільнення 10 і більше працівників на підприємстві, в установі та організації з чисельністю від 20 до 100 працівників; вивільнення 10 і більше відсотків працівників на підприємстві, в установі та організації з чисельністю від 101 до 300 працівників; 2) трьох місяців – вивільнення 20 і більше відсотків працівників на підприємстві, в установі та організації незалежно від чисельності працівників. Закон поклав обов'язок розроблення комплексу заходів щодо забезпечення зайнятості працівників, які підлягають такому вивільненню, на відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування за участі сторін соціального діалогу.

Взагалі ж сьогодні національна система зайнятості населення повинна бути спрямована на сприяння створенню нових робочих місць та забезпечення повної та продуктивної зайнятості населення. Особи, у працездатному віці, які з тих або інших причин не мають роботи, повинні мати можливість зайнятися самостійною підприємницькою діяльністю, пройти професійне навчання, підвищення кваліфікації, перепідготовку, отримати послуги з професійної орієнтації, мати можливість прийняти участь у громадських та інших роботах тимчасового характеру, а також бути забезпечені, у випадку визнання їх безробітними, соціальною допомогою належного рівня.

Список бібліографічних посилань

1. Мельник К. Ю. Деякі проблеми законодавчої регламентації відносин зайнятості та працевлаштування // Правові, економічні та організаційні засади реалізації державної політики зайнятості : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (22 груд. 2015 р.). Львів : Укр. центр соц.-правов. дослідж., 2016. С. 7–9.
2. Про зайнятість населення : закон України від 05.07.2012 № 5067-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#n486> (дата звернення: 28.10.2018).
3. Про зайнятість населення : закон України від 01.03.1991 № 803-XII : втратив чинність // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/803-12> (дата звернення: 28.10.2018).

Одержано 01.11.2018

УДК 342.951:351.82

Вадим Миколайович БІЛИК,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри адміністративної діяльності

Національної академії внутрішніх справ

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Яскравим прикладом реалізації реформи Міністерства внутрішніх справ України є створення патрульної поліції в системі органів та підрозділів Національної поліції України.

Проведений аналіз статистичних даних результатів діяльності патрульної поліції Національної поліції України, аналіз практики застосування норм законодавства новоствореною патрульною поліцією, а також опитування поліцейських, які перебувають на службі в патрульній поліції, та звільнених з лав поліції дозволяє зробити висновок про існування проблем під час реалізації діяльності патрульної поліції, що потребують свого вирішення.

На наш погляд можна виділити три групи проблем, на які слід звернути увагу для подальшого вдосконалення діяльності Національної поліції України. Зупинимось детальніше на кожній із них та запропонуємо варіанти їх вирішення.

Першою й основною групою проблем вважаємо недостатньо чітку організацію діяльності підрозділів поліції, яка стосується безпосередньої діяльності керівників органів і підрозділів Національної поліції всіх рівнів. Сьогодні такими керівниками призначаються особи, які нещодавно прийняті на службу в поліцію, молоді кадри. Проте, керівництво має здійснюватися насамперед професійно, тому заміщення посад керівників управліннями-професіоналами, які мають відповідну підготовку (наприклад, диплом магістра), залишається основним завданням на шляху вдосконалення діяльності поліції в Україні. Крім того, наявність чіткої та узгодженої стратегії керівництва Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС України) й Національної поліції України щодо внутрішньо-управлінських процесів у системі також забезпечить злагоджену роботу органів і підрозділів.

Необхідно наголосити на виробленні й підтриманні єдиної стратегії ставлення до громадян: або поліцейський – це професіонал, який чітко й неупереджено виконує повноваження, надані законом, або поліцейський – це бренд, модель для фото (у такому разі відбувається несприйняття його категоричних законних рішень). Саме баланс між доброзичливим ставленням до людини та виконанням професійних обов'язків є запорукою підвищення іміджу поліцейського в Україні. Під час організації діяльності патрульної поліції Національної поліції України не останню роль відіграє забезпечення умов функціонування патрульної поліції (матеріальна база, достатній час на відпочинок, підвищення професійного рівня поліцейського), що в комплексі забезпечить ефективне виконання поставлених перед поліцейськими завдань.